

Библиотека
САВРЕМЕНА КЊИЖЕВНОСТ

Књига 55

Светлана Милић

ПОНОЋНЕ ЈАВКЕ

Поетско-прозни записи

Алма

Београд, 2009

УВОД

ПОНОЋНЕ ЈАВКЕ су кратки записи, сентенце или медитације, настале у тренуцима када сам *морала да отмам од себе или из живота* нека осећања и истине које су ме прогањале.

Настајале у разним приликама и различитим стањима душевних и духовних расположења, ПОНОЋНЕ ЈАВКЕ су моји субјективни доживљаји стварности и реалности, имагинарног и интуитивног стања бића.

Зато их тако и треба схватити, без обзира на њихову релевантност или ирелевантност прихваћања.

Београд,
О Св. Николи 2008.

Аутор

ПОНОЋНЕ ЈАВКЕ

Поетско-прозни записи

За опстанак наше врсте можда су најзаслужнији љубав и неискуство. У супротном, било би нас можда много мање на овој планети.

Ни радост, ни туга, ни потпуна равнодушност, ни губитак смисла – нису као тренутак на истањеној карици живота.

Ни корак напред, ни корак назад, не издржи тај тренутак будуће прошлости да осмех опет потече.

„Поноћне јавке“

Лишће се шуња и шушти
ветар у пролазу замуче
саксије са прозора обара
поноћне јавке
у мушкатлама поломљеним.

Две кришке хлеба ме чекају
ражана и пшенична
у млеко гледају,
око умака скакућу
глад бестидно маме.
Уздржану вољу за рукав вуку.
Злобно чекају тренутак истине
и моја три прста.

Својом толеранцијом паметан дозвољава глупљем да у својим очима буде паметнији.

Догоди се да неко поистовети мазохизам и емпатију. Једно је патолошко уживање неког да буде повређен – а друго само изузетно разумевање и саосећање од Бога дато спремно и да отрпи.

Они који због потребе превазиђу понос, никад нису доследни својим принципима.

У залуд претиш и псујеш огледало, одраз у њему је недодирљив.

Свако сматра да је са своје тачке гледишта у праву. Од наше емоционалне интелигенције зависи да ли ћемо дозволити да се оне сударе или једна другу заобиђу.

Сретну се и испричају
проспу море речи
убеђују се и после свега
свако оде на своју страну
убеђен у своје мишљење.

Не гледајте пијаног човека
док стеже флашу и носи под
пазухом
месечеву погачу.
Поље и јарак нуде
зелену постељу.
У дените му цвет
у косу да мирише,
док сања лепшу судбину.

Његове зенице су мутне
уздаси задимљени
пливају кроз реке понорнице
само он чује како у њему
жуборе сузе или зденац
скрени чун његовог Сизифа
у токове видљивог и бистрине
за један правац творац
опомиње.

„Поноћне јавке“

Ко може још да каже
да води живот бедан
сваки дан је празник
кад дође кући трезан.

Многи не врате позајмљене
књиге и кишобране, те мале успоме-
не на посете својим пријатељима.

Бити повређен, отићи и напу-
стити све можда и није најпаметнији
поступак.

Може бити корисније (ако је
могуће) урадити то у оквиру мен-
талне сфере.

Учинак је исти, а грана на којој
се седи није исечена.

За то је потребна мудрост и одсуство сујете.

Колико пута су паметни попустили и отрпели нечије глупости и колико је будала због тога профитирало, ласкајући себи илузијом да су у праву.

Колико је и наш суд тачан ако га изричемо кроз своје савршено несавршенство.

Свако од нас има своје унутрашње огледало, у које многи врло ретко или скоро никад не погледају, а требало би прво у њега да се загледају пре него што ишта кажу или учине...

И најбољи топуз у рукама буздована промаши.

Ходаш према циљу. Не обазиреш се лево, ни десно. Достигнеш циљ. Окренеш се и видиш колико си добра или штете направио на том путу.

Твој циљ је добио на вредности, или је обезвређен.

Тужно је и помислити колико су туђих живота креирале особе, толико несавршене и са тако мало талента?!

Сазнање које стичемо са искуством јесте и увиђање мана нама блиских особа, које су раније биле потиснуте у нашој свести. Можда смо зато као млађи срећнији и ведрији. Године могу болно да нас узбиље, откривајући нам истине и негдашње заблуде. Та сазнања понекад падну теже и од самих година.

Примитивац сматра да пристојан човек држи више до њега него до себе самог, па га посматра са високог нивоа свог схватања.

Обећавао је промене, уз хиљаду и једну идеју, а променио само мебл за фотељу.

Што су оговарани глупљи, то су интриганти успешнији.

Трудећи се да буду бољи од своје природе, постали су несавршени.

Досадне ноћне смене су направиле више пијанаца него сви дневни проблеми.

Неко ће поред неког свој живот да проживи, а неко ће да га потроши.

И набујала река која не носи ништа добро – чисти обале.

Лењост је болест која живи у кавезу без решетки. Уништава потенцијале и интелигенцију, не дозвољавајући јој да се оствари и извуче максимум из себе.

Лењост лажно уљуљкује и троши време на стварање филозофије одбрамбених механизма, како би саму себе оправдала.

Лењост увлачи у незнање које је највећа опасност и прети опстанку. Опстанак је стално учење и прилагођавање токовима времена. Губитак комуникације са временом оставља на позицијама превазиђености, напуштености и усамљености. Удружене лењости, по принципу *сличан се сличном радује*, воде једна другу у пропаст.

Постоје егоистичне лењости које трају, док поред себе имају вредног.

Има и лењости које остварују себе само кроз игру и забаву, разми-

шљајући вероватно да је и то своје-врстан напор.

Лењост је незнање, а незнање опасност рођена из лењости.

Маска је одбрамбени механизам који штити најрањивији део нас. Зависно од личности која је носи, она га скрива осмехом, љутњом, ароганцијом итд. Најраспрострањенија и најпровиднија маска може бити и љубав, јер је од маште и снова.

Њено лице је рањиво, а заштићено само ако је замени маска освећених и приземљених осећања.

Маска не може да се замени или позајми другом.

Она је оригинал само за лице коме припада.

Завири у дно своје душе
у пределе доступне само теби.

Твоја искра ће светлети
на правом месту у свемиру.

Обећану звезду су чекали, чекали...
Једне ноћи се откачила и побила
робове стрпљења. Циник је знао
за моћ одлагања.

Има оних који најжешће оговарају
дојучерашњег пријатеља да би
замаглили некоректност неких својих
поступака према њему.

Многи се труде око свог естетског изгледа, стављајући акценат на спољашњи изглед.

Када би унутрашњи садржаји били видљиви споља, као примарни квалитет сваке емотивне везе, уштеда у времену би спасила многе промашене животе.

Не би било оне тужбалице: *Ја проведох младост са погрешним.*

Од детињства па до зрелог доба, постоје фазе кроз које треба пролазити. Ако се нека прескочи, оставља емотивну празнину.

То је оно неостварено искуство, као карика која недостаје да би држала обједињен ланац живота.

Једна изрека каже: *Ко не игра кликете у пет, играће их у педесет и пет.*

Са децом можемо цео дан да се свађамо и убеђујемо, али их тек наша суза порази, нас понизи и ствара се сама од себе нека прећутна пат позиција.

Има оних који често не одлазе у цркву, али у њима увек одзвањају звона божијих заповести. Црква је у њима и они су у њој. Има и оних који не поштују божије заповести, а чешће са олакшањем изађу из цркве и наставе по старом.

Бог прашта. Узвратимо му љубав и поштовање. Олакшајмо му тешки крст и бол са Голгооте. Нек мисао на њега буде непрекидна нит, која нас води кроз живот, смисао нашег живота и његове жртве.

По правилу увек су бољи они који у свом разумевању трпе од оних спремних да повреде. Па зар нам није најбољи пример за то Исус Христос, који је трпећи примио на себе грехе овога света да би га спасио и постао узор најсветије емпатије.

„Поноћне јавке“

Поштујући Божије заповести,
дижемо поглед у зенит и ширину
видика – оно што је само Исус дота-
као.

Витештво и кукавичлук смењу-
ју токови времена.

Једна земља на Балкану
похвалила се Јапану,
није хтела да буде база,
а постала је камиказа.

Васпитавамо децу да негују све позитивне особине, а онда се нађе неко да те особине искористи на штету њих самих.

Нама остаје осећање кривице и питање да ли смо погрешили.

Када бисмо знали кога ће срести у будућности, вероватно би и своје васпитање кориговали.

Ако нам проток времена узима од естетике, даје нам могућност да усаглашавањем искуства и моралних принципа сходно тренутку живота, задржимо увек актуелан квалитет.

Кад се јави луда мисао
и лоше му је добро.

Ко не зна за лепше
и просечно му је лепо.

Ко не зна за морал
и неморал га заведе.

Ко не зна за етику
и простота га осваја.

Токови времена су изменили многе породичне навике. Некада се породица окупљала око стола за ручком и разговарала о дневним проблемима и свему осталом. Међутим, данас у кући свако стиже у различито време и једе кад стигне.

У пракси су ноћни обеди кад свако као дух изађе из своје собе и отвори фрижидер да још нешто презалобаји.

Лоша навика за оне са угроженом линијом и здрављем.

То се догађа обично око 2 или 3 сата ноћу.

Зашто се онда не би спремале ноћне трпезе, кад су сви на окупу, да се наједу, испричају – а онда врате у царство снова.

Месец је највећи воајер на свету
све наше тајне зна
кад је топло и ведро
а окна отворена.

„Поноћне јавке“

Радо би се придружио нама
побегао од звезда,
које нешто слуте
и навукао завесе тешке
непровидне
да плес страсти заиграмо
кроз одаје жуте.

Када је млад проћелав господин
у пролазу изрекао опаску на њене
поодмакле године, откинула је длаку
из своје бујне косе и понудила му
пелцер.

Љубав је у црвеној боји. Црвена боја има спектар од безброј нијанси.

Љубав има и истраживачки карактер. Осетити је не значи и наћи је дефинитивно. Свака следећа варијанта је можда изнад претходне, барем у некој нијанси.

Сазнао је да је била са другим. Гоњен љубомором, покушао је све – да му се она поново врати, а он осети победу над замишљеним ривалом, стављајући у други план пораз својих осећања.

Заслепљен није размишљао колико је она уопште вредна његових

осећања. Замена ових теза обезвредила је љубав, коштала га личне среће и донела страх од понављања оваквих ситуација.

Шопенхауер је говорио да опрост и заборав значе бацање кроз прозор драгоценог искуства и извесност да се ситуација може поновити у још горој варијанти.

Могућ спас од болне љубави може бити истрајност у нашој одлуци да не опростимо некоме поновљену грешку, а што нас ставља у доминантан положај у односу на наше претходно емотивно стање.

Доминирање пребацује инфериорност и одговорност на субјект наше патње, емотивно нас растерећује, па временом губимо интересовање, а самим тим се и спасавамо од бола.

Један је увек размишљао колико је жена добра за њега, проналазио праву и био лидер, а други колико је он добар за жену, проналазио погрешну и био послушник.

Ако преда мном причаш о неким својим љубавима и ловиш искру љубоморе у мом оку, знаћу да ти се свиђам.

Ако ме пустиш да причам о мојим љубавима, а своје прећутиш – знаћу да ловиш моје слабости.

Ако осмехом потиснем препознавање нереченог, а спуштеним погледом скријем искру истине, знај да очекујем разумевање.

Ако ведрине обездушним смркнутим погледом, раздања закопреним маглom, па хоризонт изгуби сјај, схватићеш бол мојих чула.

Ако топлу мисао откинеш од мене и оставиш самилост да ме чува, а у сажаљењу учиниш оно што желим, знам да ћеш на портрет моје љубави да окачиш други лик и знаћу да ме је љубав напустила.

Није била оно што јесте, већ оно што се од ње очекује да буде. Тај сурогат је стварао унутрашње незадовољство и временом је претворио у повучену, демотивисану и незаинтересовану особу, за све животне радости поред којих је пролазила као да припадају само другима.

Кад се јави луда мисао
у погледу тужном неком
заблестаће око сузом
која плаче за човеком.

Пожелио си жути шал
ледене иглице круже око твога
врата
као изгладнеле пчеле.
Ноћас су ме посетиле свилне
бубе и питале за мустру.

Желим да те позовем на кафу.
Пицаме крстаре кроз кућу.
Вода шушти у купатилу.
Глад лупка кашикама
по празним тањирима.
Доручак у подне.
Попићу прву кафу сама
у неком кутку собе,
док сити и накинђурени
не излете из собе.

Једна сам јагода
на врху твога шлага
полако тонем.
Не желим смрт у непознатом
дотакни ме уснама
да осетим топлину
пре но што ме прегризеш.

У везама са великом разликом у годинама није лако остварити комуникацију.

Сукоб генерација је присутан и на том плану као компликованија варијанта.

Љубав је са једне стране престала. Понуђена је утешна варијанта – пријатељство.

Остављена љубав је одбила ту могућност као ниже осећање. Праву вредност себе није хтела да деградира.

Остала је дилема и пат позиција као најреалнија варијанта.

Када су његова етичка схватања срозала љубав, а самим тим и његов ауторитет, осетила је равнодушност сваке љубави.

Ослобођена емотивних стега посматрала га је као играчку за разоноду. Коначно је била своја.

Престанак љубави је почетак краја или манипулације.

Ноћ је од сенки саткана. Црне мустре гране окотиле, репове у клубе савијене покривају. Бљесне само понека звезда из ока звезде у бдењу, док зова успаванку шапуће.

Шума мирисима разговара.
Нечујна бука поноћним
шетачима прија.

Оно што је извор за реку, то је стање духа за стваралаштво. Усмелити дух путем љубави, ослободити га негативних осећања: мржње, зависти, љубоморе...

То је као чишћење речних токова за протицање бистре воде.

Прочистити ментални простор и бистрити видик, путоказ је за корак са оне стране границе и поглед у зенит.

Шириш простирку где хоћеш
ливаду у бдењу.

Какав несклад између твоје
слободе и доброте природе.

Хлорофил ништа не одлучује.

Само један мали роб у теби
клечи пред законима творца.

Трава лепрша путоказом ветра.

Урамљен поклон на зиду стално
подсећа на име заборављено.

Заборав жели да избрише про-
шлост, бол успомене и радост нечи-
јег давања тако онеспокојава.

Разуздана траво
лептири ти одбегли
зарад мало нечије среће
цветови ти полегли.
Пусти кишу и ветрове
нека те продувају,
негуј чичке да ти нежне
цветове сачувају.

Она је била сујетна и поставила велике грешке и увек била у праву.

Он, емпатик, све то разумевао и правио мале грешке и примао кривицу на себе.

То јој је давало подстрека да буде још сујетнија. Он као роб својих осећања, прихватао је све већу кривицу. Њене слабости су доминирале.

Његове врлине губиле су своју вредност. Претио му порок.

Она је уздигнуте главе кренула даље, верујући у своје заблуде.

А он током времена схватио да пораз не постоји већ само још једно драгоцено искуство.

Врлина је увек победа.

Победио си – не тријумфуј.

Нек ти је опрезност путоказ.
Отупићеш оштрицу губитничкој освети.

И најпросечније особе доминирају кад наметљиво цене себе. Оне највредније су непримећене, ако стану иза своје скромности широке пре-

ма целом свету, а строге према себи самој.

Свет је велики, а мало оних који то могу да препознају.

Кад сујетна особа воли, она се не труди да задовољи потребе особе коју воли, већ оне потребе за које она процени да би вољена особа требало да има.

Постоје они који показују нетрпељивост према људима, не зато што ови то заслужују, већ зато што су свесни својих лоших особина и логичних реакција људи на њих.

„Поноћне јавке“

Таква нетрпељивост има прејудицирајући карактер и улогу одбрамбеног механизма.

Рушим старе навике,
пијем кафу без цигарете.
Ал` , доживљај није прави
ко пољубац без љубави.

Гледам вас како се бучно забављате и радујете сличнима.

Ћутим иза осмеха и кријем расположење, забављајући се боље од свих вас.

Свако од вас је по једна играчка у мојим мислима.

Да ли истину да вам саспем у лице у овом животу лудом?

Или да је сачувам за блиску душу у друштву другог.

Твој Сизиф је опет донео пуне цегере. Руке ти је истегао до колена. Глад их је испразнила. Сутра ће кренути поново на своју устаљену маршруту.

Сви га хвале, сем тебе.

Он је ходао по земљи и није јој опростио физичку превару. Она је лебдела у облацима и није му опростила емотивну превару. Свако је остао увређен, посматрајући стварност са своје тачке гледишта.

Две различите особе потроше цео живот трудећи се да измене једна другу, по критеријуму својих схватања.

Резултат је несклад. Ко наиђе на сродну душу, не троши живот на немогуће, већ без икаквог труда добија оно што жели.

Резултат је хармонија. Да ли се онда може рећи да се супротности привлаче? Можда, али само ако обе прихвате различитост као допуну себе.

Неки мушкарци имају жену којом се поносе и ону којом се хвале.

Ако заведеш ожењеног човека,
тим поразним успехом се не хвали
код удатих пријатељица.

Прича да је љубав јача од посту-
пака, у том случају ти неће проћи.

Суочићеш се са осмесима лаж-
ног одобравања.

Љубавни односи би требало да
буду оптимално избалансирани. Све
изнад и испод доводи у сумњу.

Шта знаш о роспијама,
ако те гледају очима
уплашене срне.

Део њене личности одговарао му је и није хтео да га се одрекне, а остало не. Она га је прихватила комплетно и није схватала промене његовог расположења. Збуњеност је спречавала да донесе праве одлуке. Свестан тога умео је да манипулише и доминира ситуацијом.

Васпитавана да буде добра, послушна и емпатична није знала довољно себе да цени, већ је процену својих вредности гледала кроз призму његових схватања. Осећала се инфериорно. Да је схватила да нас људи стављају у инфериоран положај онолико колико им ми дозволимо, след догађаја у њеном животу био би сигурно другачији.

Ако су неки брачни лидери сујетне особе, они маштају да имају лепе, добре и приглупе жене. Оне интелигентније се не уклапају у њихове шеме. Све што није под њиховом контролом, намеће им осећање обезвређености.

Љубомора је осећање које нас уздиже у очима љубоморних, иако то они не би никад признали.

Они који нису склони размишљању лако се увреде: све виде као црно и бело, за нијансе су далтонисти.

„Поноћне јавке“

Дозволићу ти да будеш лицемеран, али никад већи лаф од мене – рече велики малом.

Добио би све битке, када би знао да освојиш себе.

Црвена и розе
две мушкатле прозор украсиле
утеха уздаху поклоњена.

Цвеће лепотом и мирисом захваљује за зрак сунца и мало воде, топлу реч и откинут суви лист.

У тегет вази
хортензије розе...
Јутро из ноћи буја.

Урадио је велике ствари уз агресиван наступ. Сви су размишљали о његовом наступу, а споредно је обезвредило право.

Када му је погођена критична тачка, бол који не прашта донео је дефинитивну одлуку. Остало је само питање да ли ће је краљ мудрости и разума спровести одмах и храбро, или у одлагању. Време је протицало равномерним ритмом.

Шта мислиш ти из белог света о години 1999, која гледана са твоје стране даје три шестице. Опасан број.

Удобно заваљен у својој фотелији гледаш на ТВ најоригиналнији документарни хорор филм у наставцима и са узбуђењем чекаш следећу епизоду.

Да ли у теби нешто затрепери док ти фабулу објашњавају режисери у оправдавању својих поступака. Има ли цене плач преплашене деце, док грицкају нокте и стежу мајке за сукње? Знаш ли како земља јауче, под телима разбацаним на све стране? Осећаш ли мирис вруће гаражи, пале преко мирисних јоргована и тек наговештеног пролећа?

Чујеш ли како се болнице тресу, док се деца рађају у ватреној добродошлици, а обале плачу у реци суза над порушеним рекама? Безусловно верујући онима који одлучују о туђој судбини, грчевито се држиш за свој мали цент, док другима пропадају милиони и живот који се ничим не плаћа. Спокојно живиш у *џунгли на асфалту*, у оваквом светском поретку наметнутом испирањем мозга.

Режисери хорор фантастике требало би да оду у пензију, јер после 1999. сваки филм на ту тему је илузоран.

„Поноћне јавке“

Политика је она која на црвеним потпетицама сваке ноћи одзивања на свом плочнику самој себи и верна једино пуном новчанику.

У нашем народу се каже: *Заиграће мечка и пред твојим вратима.*
Можда би нас тек тада разумео.

Где је почетак почетка?
Где је крај краја?
Да ли човек и живот имају
почетак и крај? То нико не зна...
Ни дан... Ни ноћ...
Зна само васељенска тајна која
нас држи у загрљају док
дишемо,
корачамо, волимо, певамо –
и увек помало мрзимо...

РЕЦЕНЗИЈА

Песничка реч **Светлане Милић** није непозната у савременом српском песништву. Са две објављене збирке и две у штампи, посвећене општим, интимистичким, родољубивим, дечијим и другим темама, она је на себе скренула пажњу, сарађујући у неколиким листовима и часописима, а најчешће у часопису *Пролом* Књижевног клуба *Бранко Ђопић*.

Рукопис **Поноћне јавке** нови је жанр који ова песникиња презентира читаоцу. Реч је о медитативно-асоцијативној и имагинарно поетско-прозној варијанти њене поетске личности.

Светлана Милић је изразито лирски таленат. Она полази од импресије

своје нутрине, да би зналачки опсервирала стварност и реалност у границама интимних и само њених доживљаја света. Стога, у њеним гномима, сентенцама или једноставније речено – асоцијацијама налази се широк опсервативни мотивски миље. А то су, поред осталог, теме које се тичу Бога и хришћанства, људског моралног бића, лењости и усамљености, односа у емотивним везама полова, сукоби између емпатије и мазохизма, односа према материјалном и духовном, као и све друго што чини ово страни и оно страни однос према животу.

Са осећањем за синтезу реченог, језиком комуникативног обраћања према читаоцу, лако и без *много умовања*, ове асоцијације се читају спонтано и, такорећи, на душак. Песникиња није дидактична, она само сугерише вла-

стити однос према стварима и појавама, а на читаоцу је да сам усвоји или не усвоји њена *мудровања и размишљања*.

Пратећи досадашњи поетски опус Светлане Милић, одговорно препоручујемо њен рукопис који се, по нашем мишљењу, уклапа у библиотеку Издавачке куће *Алма* (цепна издања), која се читају свуда и на сваком месту, из почетка, из средине, или пак самог краја.

др Воја Марјановић

БЕЛЕШКА О АУТОРУ

Светлана Милић је рођена 1950.
године у Београду.

Студирала је правне науке и била
дугогодишњи члан АКУД *Бранко
Крсмановић*.

Пише поезију од гимназијских дана.

Објавила је две збирке:
На сатканом крилу (2003) и
Шарена вртешка (2007).

У припреми су још два песничка
рукописа: *Топле кише хоризонта* и
Игра коло око света.

„Поноћне јавке“

Члан је Књижевног клуба *Бранко
Топић* и активни сарадник часописа
Пролом.

Живи у Београду.

Светлана Милић
ПОНОЋНЕ ЈАВКЕ
Поетско-прозни записи

<i>Рецензент</i>	Др Воја Марјановић
<i>Корице</i>	Милан Бештић
<i>Коректура</i>	Дејана Јовановић
<i>Издавач</i>	„Алма“, Београд
<i>Главни уредник</i>	Др Ђорђе Огашевић
<i>Штампа</i>	„Libro company“, Краљево
<i>Тираж</i>	300
<i>ISBN</i>	978-86-7974-097-7

www.alma.co.rs
almabg@sezampro.rs

CIP – Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

821.163.41–1
821.163.41–36

МИЛИЋ, Светлана

Поноћне јавке / Светлана Милић. – Београд: „Алма“, 2009 (Краљево : Libro company). – 63 стр. 15 см. – (Библиотека Савремена књижевност / [Алма] ; књ. 55)

Тираж: 300.

ISBN 978-86-7974-097-7

COBISS.SR – ID 155583756